

วิทยุ

ในราชการกรมการปกครอง

****

ด่วนที่สุด

ที่ นศ ๐๐๑๘.๑/๑๖๐ วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๑

จาก ปลัดจังหวัดนครศรีธรรมราช

ถึง นายอำเภอ ทุกอำเภอ

๑. ตามที่ ปค. ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๑๐.๓/ ว ๔๓๔๙ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๑ แจ้งให้อำเภอสำรวจฝายมีชีวิตซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอ รายงานให้จังหวัดและ ปค. ทราบ ภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๑ นั้น

๒. ขอให้อำเภอเร่งรัดสำรวจฝายมีชีวิตในพื้นที่ให้ครบถ้วน ถูกต้อง โดยให้ครอบคลุมฝายมีชีวิตทั้งที่สร้างโดยส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน ประชาชน เครือข่ายฝายมีชีวิตหรือภาคส่วนอื่น ๆ ทั้งที่ใช้งบประมาณและไม่ใช้งบประมาณ และรายงานให้จังหวัดทราบภายในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๑ ทางโทรสาร หมายเลข ๐-๗๕๓๕-๖๑๓๓,๐-๗๕๓๑-๐๐๙๖ หรือทาง Line งานนโยบาย โดยดาวน์โหลดรายละเอียดได้จากเว็บไซต์ที่ทำการปกครองจังหวัดนครศรีธรรมราช

๓. เพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

(นายสมนึก พรหมเขียว)
ปลัดจังหวัดนครศรีธรรมราช

แบบสำรวจข้อมูล

"โครงการฝายมีชีวิต" อำเภอ.....

ลำดับที่	อำเภอ	ชื่อ (ถ้ามี)/สถานที่	งบประมาณ			หมายเหตุ
			ใช้จำนวนเงิน (บาท)	แหล่งงบประมาณ	ไม่ใช้	

หมายเหตุ รายงานให้จังหวัดทราบภายในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๑ ทางโทรสารหมายเลข ๐-๗๕๓๕-๖๑๓๓,๐-๗๕๓๑-๐๐๙๖

หรือทาง Line งานนโยบาย

ตัวอย่าง

แบบสำรวจข้อมูล

"โครงการฝายมีชีวิต" จังหวัดกาฬสินธุ์

ลำดับที่	อำเภอ	ชื่อ (ถ้ามี) /สถานที่ตั้ง	งบประมาณ			หมายเหตุ
			ใช้จำนวน (บาท)	แหล่งงบประมาณ	ไม่ใช้	
๑	หนองกุงศรี	ฝายสุวัฒน์ ม.๕ บ้านหนองม่วง ต.หนองกุงศรี	๑๐,๐๐๐	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น		
๒	ห้วยเม็ก	ฝายบางมด ม.๔ บ้านห้วยเม็ก ต.ห้วยเม็ก	๑๕,๐๐๐	งบพัฒนาจังหวัด และ และ ทส.จ.		
		ฝายร่วมใจ ม.๓ บ้านพิมูล ต.พิมูล	๕,๐๐๐	กรมการปกครอง		
๓	สามชัย	ฝายหนองไข่ ม.๓ บ้านสามชัย ต.สามชัย	-	-	✓	
๔	สหัสขันธ์	ฝายคลองไทร ม.๒ บ้านสหัสขันธ์ ต.สหัสขันธ์	๑๐,๐๐๐	ประชาชน/เอกชน		
๕	.....					
๖	.....					
	รวม (จำนวน)	๕ ฝาย	๔๐,๐๐๐		๑	

หมายเหตุ ๑. หากไม่ทราบแหล่งงบประมาณ ขอให้ระบุจำนวน และสถานที่ตั้งในแบบรายงานมาก่อน

๒. นายคณพศ ปรัชญาวรกุล เบอร์โทร ๐๖๓-๙๐๑๑๗๐๖ ผู้ประสานงานกรมการปกครอง

สรุปสาระสำคัญของฝายมีชีวิต

ฝายมีชีวิต

ฝายมีชีวิตเป็นกระบวนการบรรเทาปัญหาน้ำท่วม น้ำหลาก ปัญหาน้ำแล้ง ปัญหาน้ำใต้ดิน ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ปัญหาเศรษฐกิจ ชุมชน ปัญหาสังคมการเมืองที่ขาดจิตสำนึกสาธารณะ (พลเมือง) โดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านผสมผสานกับแนวคิดการจัดการตนเองของชุมชน กล่าวคือ ฝายมีชีวิตเป็นกระบวนการให้ชุมชนลุกขึ้นมาเรียนรู้ข้อมูลน้ำของชุมชน โดยชุมชน จนชุมชนสามารถจัดการน้ำของเขาได้เอง และสามารถกำหนดทิศทางของเขาเองได้ อีกทั้งมีแผนการจัดการอย่างเป็นระบบ โดยมีภาคีเครือข่ายภายนอกเป็นพี่เลี้ยงสนับสนุน

ข้อตกลงร่วมกันของฝายมีชีวิต

๑. ต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน (ระเบิดจากข้างใน)

๒. ต้องไม่เริ่มด้วยงบประมาณ แต่ให้เริ่มจากการสร้างความเข้าใจ สร้างปัญญา แล้วเงินตราจะมาเอง

๓. เข้าใจความหมายของระบบนิเวศในมุมมองของชาวบ้านว่าหมายถึง มึงกับกูอยู่ร่วมกันได้

๔. ไม่ใช้โครงสร้างแข็งที่เป็นสิ่งแปลกปลอมทางธรรมชาติ เช่น ปูน เหล็ก

๕. ใช้ระบบนิเวศของรากไทรเป็นตัวยึดโครงสร้างฝาย ซึ่งใช้โครงสร้างไม้ เช่น ไม้ไผ่ ไม้กระถิน เป็นต้น เป็นโครงสร้างพื้นฐานในช่วงแรก ใช้ขี้วัว ขุยมะพร้าวใส่กระสอบ เป็นอาหารของต้นไทร ใช้ทรายใส่กระสอบเป็นตัวยึดกั้นไม่ให้กระแสน้ำพัดพากระสอบขุยมะพร้าวและขี้วัว ต่อมาเมื่อรากไทรประสานกันทั้งสองฝั่งก็จะเกิดตัวฝายที่เป็นการประสานกันของรากต้นไม้ที่ยิ่งนานวันยิ่งแข็งแรง และเกิดวังบริเวณหน้าฝาย

๖. ตัวฝายเป็นตัวกั้นน้ำ ดินเป็นตัวเก็บน้ำ พืชทั้งสองฝั่งคลองเป็นตัวเก็บน้ำและให้น้ำ

๗. ต้องปลูกพืชที่รักษาตลิ่งทั้งสองฝั่ง

๘. ต้องมีกติกา/ข้อตกลงร่วมกันของชุมชน

หัวใจสำคัญของการสร้างฝายมีชีวิต คือการระเบิดจากภายใน ด้วยการสร้างความเข้าใจ สร้างความร่วมมือของชุมชน และการทำด้วยข้อมูล ที่ต้องเข้าใจว่าระบบธรรมชาติของต้นไม้ ธรรมชาติของสายน้ำ หรือแม้กระทั่งตัววัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และที่สำคัญต้องอย่าคิดเยอะ และอย่าคิดยาก ต้องทำบนพื้นฐานแห่งความจริง และทำจากเล็กไปใหญ่ ทำจากน้อยไปมาก

องค์ประกอบของฝายมีชีวิต (๑๐ ป)

๑. ประชาเข้าใจ

๒. ปราชญ์ชาวบ้าน

๓. ประชาชนในชุมชน

๔. ประชาชนนอกชุมชน

๕. ประชากินอิ่ม นอนอุ่น (ตู้เอ ที เอ็ม ของชุมชนกลับคืนมา)

๖. ประดิษฐ์กติกาชุมชน

๗. ประดิษฐ์ความรู้มือหนึ่ง

๘. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน (ประชาธิปไตยทางตรง)

๙. ปูทางสู่สังคมเอื้ออาทร

๑๐. ประหยัดงบประมาณ

/การทำงาน...

การทำงานของฝายสามารถขยายผลครอบคลุม โดยอาศัยภาคี ๔ ส่วน ภาครัฐ , ภาคประชาชน , ภาควิชาการ และเอกชน

หลักการของฝายมีชีวิต

๑. หลักการฟื้นฟูชุมชน

๒. หลักการสร้างแรงบันดาลใจ

๓. หลักการค้นหาศักยภาพของคนในชุมชน

๔. หลักการใช้ทุนที่มีอยู่ในชุมชน

๕. หลักความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับธรรมมะ (ธรรมชาติ)

๖. หลักการสร้างจิตวิญญาณประชาธิปไตย

๗. หลักการกระจายอำนาจ

๘. หลักการตีเหล็กในขณะที่ร้อน

๙. หลักการการสร้างความรู้มือหนึ่ง

ประโยชน์ของฝายมีชีวิต

๑. ในช่วงหน้าน้ำหลาก ฝายมีชีวิตชะลอ กักเก็บน้ำ ไม่ให้ปริมาณน้ำไปท่วมในพื้นที่เกษตรและชุมชนเมือง แต่ในขณะเดียวกันปริมาณน้ำของฝายมีชีวิตจะซึมไปช่วยให้ระบบนิเวศในพื้นที่มีความชุ่มชื้นตลอดเวลา

๒. ในช่วงหน้าแล้ง ฝายมีชีวิตจะช่วยระบายน้ำออกมาให้ชาวเมือง ชาวบ้านได้ใช้ตลอดช่วงหน้าแล้ง เช่น ฝายมีชีวิตบ้านนบเตียน ตำบลไชยมนตรี อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ๑ ตัวสามารถเก็บกักน้ำในคลองได้ ๖๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร หรือ ๔๐,๐๐๐ แท้งก์โดยประมาณถ้ารวมปริมาณน้ำที่อยู่ในดินตามพื้นที่ที่น้ำเอ่อไปในคลองประมาณ ๒ กิโลเมตร และซึมไปในดินทั้งสองฝั่งข้างละ ๒ กิโลเมตร ความสูงของน้ำที่ถูกยกระดับขึ้นมา ๑.๕๐ เมตร ก็จะได้ปริมาณน้ำประมาณ ๓ ล้านลูกบาศก์เมตร (น้ำที่อยู่ในดินจะมีปริมาณ ๑ ใน ๔ ส่วน)

๓. ปัจจุบันน้ำใต้ดินลดปริมาณลงอย่างมาก เพราะเรามักแก้ปัญหาโดยเมื่อมีน้ำมากก็ผันน้ำลงสู่ทะเลให้เร็ว จนน้ำไม่สามารถซึมผ่านลงใต้ดิน ปัญหานี้ฝายมีชีวิตสามรถช่วยได้เพราะสามารถกักน้ำทำให้น้ำมีเวลาซึมลงสู่ใต้ดิน

๔. ฝายมีชีวิตไม่ตัดวงจรทางระบบนิเวศทั้งสัตว์ พืช น้ำ โดยเฉพาะตะกอนทรายสามารถไหลข้ามผ่านไปได้ทางบันไดหน้าหลังของฝายมีชีวิตเพื่อไปหล่อเลี้ยงชายหาด รวมตลอดจนถึงสัตว์น้ำทุกชนิด โดยเฉพาะปลาสามารถขึ้นลงวางไข่ได้ตามธรรมชาติ

๕. ฝายมีชีวิตสามารถสร้างวังน้ำตามธรรมชาติที่หายไปจากการขุดลอก ทำให้วิถีชีวิตริมคลองกลับคืนมา เช่น ปลา นก ต้นไม้ แต่แรกกลับคืนมา

๖. ฝายมีชีวิตสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในชุมชนอย่างยั่งยืน

๗. ฝายมีชีวิตสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง เมื่อเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจของประเทศก็เข้มแข็ง

****

QR code กลุ่มฝายมีชีวิต

